Voordracht voor de College vergadering van 16 september 2025

Portefeuille: Coördinatie Inkoop
Democratisering (inclusief Bestuurlijk stelsel), Duurzaamheid, Energietransitie en Circulaire Economie, Personeel en Organisatie

Agendapunt: B24

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Instemmen met de actualisatie van het inkoopbeleid Opdrachtgeven en inkopen en afdoening van 4 moties

Het college van burgemeester en wethouders besluit

1. In te stemmen met de actualisatie van het inkoopbeleid Opdrachtgeven en inkopen met invloed waarvan de belangrijkste aspecten zijn:

- ***Duurzaam, tenzij*** en de eis uitstootvrij vervoer is nu geformaliseerd in het inkoopbeleid. Aanleiding hiervoor is Onze Stad van Morgen waarin is opgenomen Vanaf nu geldt voor alle besluitvorming en uitvoering het uitgangspunt: Duurzaam, tenzij;
- Toevoegen van **ketenverantwoordelijkheid** (Internationale Sociale Voorwaarden) als thema: het voorkomen of aanpakken van misstanden in de keten op het gebied van arbeidsomstandigheden, mensenrechten en milieu Bij dit thema wordt aangesloten op de aanpak van het Rijk. De nadruk ligt op zogenaamde risico categorieën, zoals elektronica en hardware, bouwmaterialen en -diensten, transport en logistiek en energie en utilities;
- Het thema **lokaal, regionaal en mkb is aangescherpt**. Amsterdam koerst naar een economie waarin het geld dat door ankerorganisaties zoals gemeente Amsterdam uitgegeven wordt, meer bij lokale (al dan niet sociale) werknemerscoöperaties en lokale ondernemers terechtkomt die in korte ketens samenwerken. Opname in het inkoopbeleid ondersteunt de huidige lokale aanpak in stadsdelen Nieuw-West, Zuidoost en Noord;
- **VNG-inkoopvoorwaarden** (i.p.v. de Amsterdamse Inkoopvoorwaarden (IV)): Met het toepassen van VNG-inkoopvoorwaarden die regelmatig door de VNG worden geactualiseerd, is er geen noodzaak voor Amsterdamse IVs

2. Kennis te nemen dat een actualisatie van de inkoopvoorwaarden (algemene en ICT) in voorbereiding is.

3. In te stemmen met het afdoen van vier moties (99.24, 120.24, 129.24 en 136.24 die zijn aangenomen naar aanleiding van de aanbesteding energie bespaarservice waarvan de belangrijkste aspecten zijn dat:

- *99.24 Europees aanbesteden en lokale binding:* Via een bestuurlijke reactie heeft het college gereageerd op de consultatie van de Europese commissie over de Europese aanbestedingsrichtlijnen. Amsterdam heeft in haar reactie met name aangegeven wat de stad nodig heeft om niet alleen nu, maar ook in de toekomst haar taken te kunnen vervullen. Daarbij daagt zij de Europese Commissie uit om de nieuwe aanbestedingsrichtlijnen zo in te richten, dat deze helpen om meer sociale, lokale en duurzame inkoop mogelijk te maken. Het college continueert haar lobby bij het Rijk en in Europa om meer sociale, lokale en duurzame inkoop mogelijk te maken.
- *120.24 Extern onafhankelijk onderzoek met betrokkenheid sociale firma's:* Een onafhankelijk onderzoek, waar het sociale domein mee geholpen kan worden, is uitgevoerd voor de aanbestedingen Energiebespaarservice en Dagbesteding.

- Het college herkent zich in de zes aanbevelingen en heeft deze onderdeel gemaakt van het ambtelijk plan van aanpak ter versterking van lokaal inkopen. De actielijnen zijn: (i) Beleid en strategie, (ii) Processen en actoren, (iii) Systemen en informatie, (iv) Methoden, technieken en werkwijzen, (v) Kennismanagement en (vi) Stakeholders en communicatie
- *129.24 Evaluatie subsidie energiebespaarservice 2.0*: De gemeenteraad heeft de Visie op Subsidies op 28 juni 2023 ingetrokken en in plaats daarvan het Beleidskader Subsidies vastgesteld. De beperking van de keuzevrijheid tussen inkoop en subsidie beleid is toen komen te vervallen, zodat op dit punt geen aanbeveling voor de toekomst noodzakelijk is.
- *136.24 Maak maatschappelijke meerwaarde belangrijker bij aanbestedingen*: In het onderzoeksrapport, zie voorgaand bij motie 120.24, zijn hiervoor aanbevelingen gegeven en is een ambtelijk plan van aanpak opgesteld. Ook is een lobby in gang gezet, zie boven bij motie 99.24, voor aanpassingen van de Europese aanbestedingsrichtlijnen en is een gids gemaakt met instrumenten om lokaal te kopen.

4. In te stemmen met de voor de raad relevante onderwerpen van voorgaande beslispunten toe te lichten in bijgaande raadsbrief, te weten het actualiseren van het inkoopbeleid op 3 maatschappelijk themas en het afdoen van vier moties naar aanleiding van de aanbesteding energiebespaarservice.

Kernboodschap

Het college heeft ingestemd met het van toepassing verklaren van de VNG inkoopvoorwaarden en met de actualisatie van het inkoopbeleid Opdrachtgeven en inkopen met invloed. Ook heeft zij ingestemd met het afdoen van vier moties (99.24, 120.24, 129.24 en 136.24) naar aanleiding van de aanbesteding energie bespaarservice 2.0.

Bestuurlijke achtergrond

In mei 2020 heeft het college ingestemd met de Algemene en ICT Inkoop Voorwaarden;

In maart 2023 heeft het college ingestemd met het inkoopbeleid Opdrachtgeven en Inkopen met invloed.

In maart 2024 heeft de raad bij de bespreking van de raadsinformatiebrief over aanbesteding energie bespaarservice vier moties aangenomen. Het betreft moties die de wens uitspreken om sociaal en lokaal inkopen een sterkere positie te geven. Te weten:

Motie 099.24 Europees aanbesteden en lokale binding;

Motie 120.24 Extern onafhankelijk onderzoek met betrokkenheid sociale firma's;

Motie 129.24 ´Evaluatie subsidie energiebespaarservice 2.0;

Motie 134.24 'Maak maatschappelijke meerwaarde belangrijker bij aanbestedingen'.

In maart 2025 heeft het college haar bestuurlijke reactie vastgesteld in reactie op de op 13 december 2024 gestarte consultatie door de Europese commissie over de Europese aanbestedingsrichtlijnen.

Bestuurlijke prioriteit

Niet van toepassing

Wettelijke grondslag

- Artikel 160, eerste lid, onder a, van de Gemeentewet: voeren van dagelijks bestuur door het college;
- Artikel 169, van de gemeentewet, het college van burgemeester en wethouders en elk van zijn leden afzonderlijk zijn aan de Gemeenteraad verantwoording schuldig over het door het college gevoerde bestuur (lid 1); zij geven de raad alle inlichtingen die de raad voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft (lid 2). Zij geven de raad mondeling of schriftelijk de door een of meer leden gevraagde inlichtingen, tenzij het verstrekken ervan in strijd is met het openbaar belang (lid 3).
- Reglement van orde gemeenteraad en raadscommissies Amsterdam, artikel 79 en 80 (motie)

Onderbouwing besluit

Ad 1. In te stemmen met de actualisatie van het inkoopbeleid Opdrachtgeven en inkopen met invloed waarvan de belangrijkste aspecten zijn:

***Duurzaam, tenzij* en de eis uitstootvrij vervoer is nu geformaliseerd in het inkoopbeleid. Aanleiding hiervoor is Onze Stad van Morgen waarin is opgenomen Vanaf nu geldt voor alle besluitvorming en uitvoering het uitgangspunt: Duurzaam, tenzij;**

Toevoegen van ketenverantwoordelijkheid (Internationale Sociale Voorwaarden) als thema: het voorkomen of aanpakken van misstanden in de keten op het gebied van arbeidsomstandigheden, mensenrechten en milieu. Bij dit thema wordt aangesloten op de aanpak van het Rijk. De nadruk ligt op zogenaamde risico categorieën, zoals elektronica en hardware, bouwmaterialen en -diensten, transport en logistiek en energie en utilities;

Het thema lokaal, regionaal en mkb is aangescherpt. Opname in het inkoopbeleid ondersteunt de huidige lokale aanpak in stadsdelen Nieuw-West, Zuidoost en Noord;

Toepassen VNG-inkoopvoorwaarden (i.p.v. de Amsterdamse Inkoopvoorwaarden (IV)): De Amsterdamse IV, die al gebaseerd waren op die van de VNG, zijn gedateerd.

Achtergrond

Het college van B en W zet via haar inkoopbeleid op hoofdlijnen de strategische koers uit van de gemeente Amsterdam. Een portefeuillehouder is de schakel tussen deze koers, het maken van keuzes daarin, eventueel andere politieke wensen (raad) en de praktische uitvoering, incl. het naleven van wetgeving en beleidskaders (ambtelijke organisatie).

De aanscherpingen in het inkoopbeleid, zoals expliciete aandacht voor ketenverantwoordelijkheid, ondersteunen de reeds ingezette ontwikkelingen en scheppen meer duidelijkheid en uniformiteit in de inkooppraktijk. Dit biedt een kans om de focus op digitale autonomie, ethische AI-inkoop en zorgvuldige afwegingen rondom Chinese cameras verder te versterken en te borgen.

Het inkoopbeleid van de gemeente bestaat uit 2 delen. Deel 1 geeft een weergave van de maatschappelijke thema's die vanuit het coalitieakkoord zijn vertaald in thema's die gerealiseerd kunnen worden met de inzet van het instrument inkoop. De reden om de beleidsthema's zoals duurzaam, sociaal, lokaal en ketenverantwoordelijkheid een prominentere rol te geven in het inkoopbeleid is om zowel in de eigen organisatie als bij ondernemers de impact van inkoop als instrument te benadrukken en hoe inkoop kan bijdragen aan realisatie van deze maatschappelijke

doelen. Directies met een inkoopbehoefte hebben een belangrijke rol om deze thema's een plek daar waar het past te bieden in de uitvraag naar de markt. Het inkoopproces faciliteert hen en reikt de expertise aan om de thema's zorgvuldig af te wegen en helpt in de afstemming met de markt.

Beleidsdirecties van de maatschappelijke themas hebben als taak om deze thema's vanuit het coalitieakkoord te vertalen in toepasbare beleidskaders. Het beleid zoals dat opgenomen is in deel 1 is reeds vastgesteld beleid dat op sommige onderdelen is vertaald naar inkoopkansen om het zo concreet te maken voor de gebruikers. Directies met een inkoopbehoefte bepalen hoe de uitvraag naar de markt wordt vormgegeven en maken ook de afweging hoe de maatschappelijke thema's worden meegenomen. Inkoop faciliteert hen in het proces en reikt expertise en instrumenten aan om deze afweging te kunnen maken.

Deel 2 bestaat uit de regels, kaders en richtlijnen op welke wijze we als gemeente wensen in te kopen, bijvoorbeeld de inkoopvoorwaarden.

Duurzaam, tenzij

Met het aanpassen van het inkoopbeleid formaliseert het college haar uitvoeringspraktijk op de maatschappelijke thema´s duurzaam, ketenverantwoordelijkheid, en lokaal, regionaal en mkb. *Voor duurzaam, tenzij* wordt aansluiting gezocht bij bestaande processen en werkwijzen van directies om het uitgangspunt duurzaam tenzij in de beleidsvorming fase al te borgen. Op welke wijze het uitgangspunt duurzaam tenzij in de praktijk wordt toegepast is afhankelijk van de keuze die directies maken in de beleidsvorming en continuïteit van hun primaire processen, beschikbare capaciteit en middelen en mogelijkheden van de markt. Als sprake is van financiële consequenties dan worden deze zichtbaar bij de investeringsaanvraag en of via de reguliere p&c cyclus.

Ketenverantwoordelijkheid

Bij *ketenverantwoordelijkheid* focust het college op zogenaamde risico categorieën, zoals elektronica en hardware, bouwmaterialen en -diensten, transport en logistiek en energie en utilities. Het college sluit hierbij aan bij de Rijks aanpak. Voor producten uit de risico categorieën geldt dat bij alle aanbestedingen boven de Europese drempels, Amsterdam verplicht Internationale Sociale Voorwaarden (ISV) moet toepassen. Dit moet minimaal in de vorm van bijzondere uitvoeringsvoorwaarden. Die voorwaarde eist van opdrachtnemers dat zij na het tekenen van het contract een zogenoemd due diligence-proces uitvoeren, in lijn met de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen. Dit betekent dat opdrachtnemers de ketenrisicos in kaart brengen en een plan maken om deze risicos te verminderen. In plaats van risicovolle gebieden te vermijden, werken ze op deze manier aan verbetering van de omstandigheden op het gebied van mens en milieu in de keten, ongeacht de herkomst van producten.

Lokaal, regionaal en mkb

Het college focust al jaren op het zo toegankelijk mogelijk maken van de inkoop voor mkb en regionale bedrijven in en rond Amsterdam. Bij het thema *lokaal, regionaal en mkb* is lokaal toegevoegd. In de praktijk betekent dit dat het college in de kansrijke sectoren zoals energie/ isolatie, zorg/welzijn, beheer/onderhoud (waaronder ook groen) dat een afweging wordt gemaakt of deze taken uitgevoerd kunnen worden door lokale coöperatieven (inwoners). Het doel daarbij is dat geld dat wordt uitgegeven in een bepaald gebied ten goede komt aan de inwoners van dat gebied. Aanbestedingstechnisch zijn er mogelijkheden om dit ook daadwerkelijk op deze wijze in te richten. Parallel wordt nader onderzoek gedaan door de programmas community wealth building en AmsterDOEN. Inkoopkansen worden nader verkend waaronder ook de juridische en financiële component.

Ad 2. Kennis te nemen dat de actualisatie van de inkoopvoorwaarden (algemene en ICT) in voorbereiding zijn. De zorgvuldige ambtelijke afstemming met alle betrokkenen neemt meer tijd in beslag.

Ad 3. In te stemmen met het afdoen van vier moties (99.24, 120.24, 129.24 en 136.24 die zijn aangenomen naar aanleiding van de aanbesteding energie bespaarservice waarvan de belangrijkste aspecten zijn dat:

99.24 Europees aanbesteden en lokale binding: **Via een bestuurlijke reactie heeft het college gereageerd op de consultatie van de Europese commissie over de Europese aanbestedingsrichtlijnen. Amsterdam heeft in haar reactie met name aangegeven wat de stad nodig heeft om niet alleen nu, maar ook in de toekomst haar taken te kunnen vervullen. Daarbij daagt zij de Europese Commissie uit om de nieuwe aanbestedingsrichtlijnen zo in te richten, dat deze helpen om meer sociale, lokale en duurzame inkoop mogelijk te maken. Het college continueert haar lobby bij het Rijk en in Europa om meer sociale, lokale en duurzame inkoop mogelijk te maken.**

120.24 Extern onafhankelijk onderzoek met betrokkenheid sociale firma's: **Een onafhankelijk onderzoek, waar het sociale domein mee geholpen kan worden, is uitgevoerd voor de aanbestedingen Energiebespaarservice en Dagbesteding.**

Het college herkent zich in de zes aanbevelingen en heeft deze onderdeel gemaakt van het ambtelijk plan van aanpak ter versterking van lokaal inkopen. De actielijnen zijn: (i) Beleid en strategie, (ii) Processen en actoren, (iii) Systemen en informatie, (iv) Methoden, technieken en werkwijzen, (v) Kennismanagement en (vi) Stakeholders en communicatie

129.24 Evaluatie subsidie energiebespaarservice 2.0**: De gemeenteraad heeft de Visie op Subsidies op 28 juni 2023 ingetrokken en in plaats daarvan het Beleidskader Subsidies vastgesteld. De beperking van de keuzevrijheid tussen inkoop en subsidie beleid is toen komen te vervallen, zodat op dit punt geen aanbeveling voor de toekomst noodzakelijk is.**

136.24 Maak maatschappelijke meerwaarde belangrijker bij aanbestedingen**: In het onderzoeksrapport, zie voorgaand bij motie 120.24, zijn hiervoor aanbevelingen gegeven en is een ambtelijk plan van aanpak opgesteld. Ook is een lobby in gang gezet, zie boven bij motie 99.24, voor aanpassingen van de Europese aanbestedingsrichtlijnen en is een gids gemaakt met instrumenten om lokaal te kopen.**

Toelichting motie 120.24 onafhankelijke onderzoek, geldt ook voor motie 136.24

Een onafhankelijk extern onderzoek is uitgevoerd naar de aanbestedingen energiebespaarservice 2.0 en dagbesteding en heeft geresulteerd in algemene bevindingen en zes aanbevelingen.

Algemene bevindingen

In algemene zin kan worden gesteld dat de aanbesteding energiebespaarservice in het licht van de daartoe geformuleerde doelen en de krappe tijdsplanning succesvol is afgerond.

Op dit moment er kan al worden gesteld dat de maatschappelijke waarden als resultante van de aanbesteding zijn behaald ten aanzien van social return (minimaal 7%), duurzaamheid en milieu (uitstootvrije vervoerbewegingen), mkb-participatie, gezondheid (binnenmilieu), en inclusie/diversiteit, alsook de toepassing van de Beleidsregel Integriteit en Overeenkomsten contractueel bezien gerealiseerd zijn. Daarnaast is de wens van de wethouder gerealiseerd om zo veel mogelijk sociale, lokale ondernemingen deel te laten nemen aan de opdracht onder meer de

percelenregeling (artikel 2.18) en artikel 2.82. Ook waren de inschrijvingen over het algemeen kwalitatief goed;

De gemeente meent voldoende informatie te hebben voor de taakuitvoering gegeven de technische wijze van specificeren;

De vraag is of de gemeente daadwerkelijk de expertise heeft om technisch te specificeren. Functioneel specificeren, en de expertise en onderscheidend vermogen bij de markt te laten zou een betere aanpak zijn.

Voor de evaluatie van dagbesteding was beperkt informatie beschikbaar, maar de bevindingen en lessen uit EBS kunnen tevens worden gebruikt voor Dagbesteding.

Zes aanbevelingen

Verklein de perceptie, verwachtingen en doelen van gemeente en potentiële inschrijvers in deze specifieke inkoopmarkten;

Ontwikkel beleidskader voor lokale energie-armoede-initiatieven, inclusief keuzehulp voor financieringsinstrumenten;

Intensievere voorbereiding van politiek gevoelige aanbestedingen en/of aanbestedingen gericht op kwetsbare doelgroepen;

Ontwerpen van een passende Europese aanbesteding waarbij meer focus ligt op o.a. complexiteit in relatie tot markt, specificatiewijze, aanbestedingsprocedure en /-methodiek en het optimaliseren van de toegankelijkheid voor inschrijvers;

Intensievere ondersteuning van onvolwassen (lokale) inschrijvers bij inschrijvingen;

Voorbereiden/informeren van potentiële inschrijvers op komende/geplande aanbestedingen.

Het college herkent zich in de bevindingen en aanbevelingen. Zij heeft de aanbevelingen onderdeel gemaakt van het ambtelijk plan van aanpak ter versterking van lokaal inkopen in het inkoopproces. Alle activiteiten die vanuit het inkoopstelsel nodig zijn om dit in het stedelijk inkoopproces te borgen, zijn daarbij ondergebracht in 6 actielijnen: (i) Beleid en strategie, (ii) Processen en actoren, (iii) Systemen en informatie, (iv) Methoden, technieken en werkwijzen, (v) Kennismanagement en (vi) Stakeholders en communicatie. In de brief naar de raadsleden (zie onder beslispunt 6) is een overzicht van activiteiten van de actielijnen opgenomen.

Ad 4. In te stemmen met voor raad relevante onderwerpen van voorgaande beslispunten toe te lichten in bijgaande raadsbrief, te weten het op

3 maatschappelijke themas actualiseren van het inkoopbeleid en het afdoen van vier moties naar aanleiding van de aanbesteding energiebespaarservice.

Het zwaartepunt van de raadsinformatiebrief betreft de portefeuilles Coördinatie Inkoop (inkoopbeleid en -voorwaarden) en Duurzaamheid (energiebespaarservice). Dat is de reden dat deze wethouders zijn opgenomen als ondertekenaars.

Duurzaamheid

Het thema duurzaam is onderdeel van dit inkoopbeleid. In de actualisatie is het thema nog nadrukkelijker opgenomen in de vorm van *duurzaam tenzij*, dat voortvloeit uit de collegeambitie Onze stad van morgen. Waarin het college toezegt dat alle nieuwe en gewijzigde beleidsvoorstellen dit element moeten bevatten. Met het instrument inkoop kunnen directies een bijdrage leveren aan het realiseren van de doelstellingen door in de uitvraag aan de markt duurzame eisen of criteria op te nemen. Het beleid dat is opgenomen over duurzaamheid is opgesteld door de directie R&D. Gezamenlijk wordt verder gegaan met procesoptimalisaties. Denk aan het waar mogelijk standaardiseren van duurzaamheidstrategieën bij de inkoop. De handelingskaders mobiliteit en ICT zijn hiervan voorbeelden.

Participatie

Participatie is niet van toepassing omdat de besluiten enkel betrekking hebben op interne of organisatorische aangelegenheden van de gemeente.

Financiële onderbouwing

Het actualiseren van het inkoopbeleid heeft geen financiële gevolgen. Als blijkt dat voor de toepassing bij een aanbesteding wel financiële consequenties zijn, dan wordt dit door de verantwoordelijke directie meegenomen bij de investeringsaanvraag en of via de reguliere p&c cyclus.

Communicatie

Binnen de gemeente: Opnemen in de te publiceren besluitenlijst

Buiten de gemeente: Opnemen in de te publiceren besluitenlijst

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2025-033415	College van B&W Voordracht (pdf)
AD2025-052988	1 Bijlage 1. Notitie Toepassing Inkoopvoorwaarden VNG.docx (msw12)
AD2025-052989	3 Bijlage 3. Rapportage evaluatie aanbestedingen lokaal inkopen v29072025.pdf (pdf)
AD2025-052990	2 Bijlage 2. Opdrachtgeven en inkopen met invloed_okt_25.pdf (pdf)
AD2025-052991	4. Evaluatie aanbestedingen lokaal inkopen Word def.pdf (pdf)
AD2025-052993	099.24 Motie Havelaar c.s. Europees aanbesteden en lokale binding.pdf (pdf)
AD2025-052994	120.24 Motie Krom c.s. Extern onafhankelijk onderzoek aanbestedingen sociale firma's.pdf (pdf)
AD2025-052995	129.24 Motie Nadif c.s. inzake Evaluatie subsidie Energiebespaarservice 2.0.pdf (pdf)
AD2025-052996	136.24 Motie Heinhuis c.s. inzake Maatschappelijke meerwaarde belangrijker bij aanbes.pdf (pdf)
AD2025-053001	Advies (pdf)

Besluit college van burgemeester en wethouders

Conform besloten